

DOF Nordjyllands historie

Af Poul Erik Sperling

Indholdsoversigt:

[DOF i 1960'erne](#)

[Opstarten Feltudvalget](#)

[Formænd](#)

[Ornitologer](#)

[Storture](#)

[Fuglenes Dag](#)

[Biblioteket](#)

[Riden lokalblad](#)

[Lokalrapport – NOK](#)

[Atlas Ynglefugleundersøgelser](#)

[Skagen fuglestation 1972-76](#)

[Skagen fuglestation 2016](#)

[Medlemstal for Nordjylland](#)

Dette er starten på at nedskrive historiske ting omkring Dansk Ornitologisk Forening i Nordjylland, efter den nu har haft en afdeling heroppe i 50 år (1966-2016).

Det er ikke en færdig bog, men et sted hvor der løbende kan skrives ting og kapitler til.

Det Nordjyske feltudvalg blev godkendt på Naturhistorisk Museum den 2. april 1966.

DOF i 1960'erne

a jeg blev medlem af DOF i 1963, var det en forening man skulle søge om medlemskab i, og man skulle kunne godkendes på et medlemsmøde i København.

Så når man havde ansøgt om medlemskab, blev man råbt op på det næste medlemsmøde i København, og hvis der ingen protester var, fik man tilsendt et brev om at man nu var opråbt og godkendt som medlem af DOF.

Der var på den tid mange forskellige foreninger for ornitologer ud over DOF.

Eksempelvis var der Dansk Ornithologisk Central, der udgav Danske Fugle. Foreningen var startet af Peter Skovgaard, senere Sigurd Rosendahl og var meget omkring ringmærkning og træk, de havde deres egne ringe og ringmærkerne var delt i 2 grupper: En for Zoologisk Museum og en for Skovgaard.

I Himmerland Vesthimmerland Fugle, der havde hjemsted i Års. De lavede i en periode mange ekskursioner og foredrag i Års.

Endelig blev Biologisk Forening for Nordvestjylland i 1970'erne stiftet af Holger Søndergård. Han havde læst i Aalborg og var med i både DOF og Nordjysk Ornitologisk Kartotek.

Denne forening fungerer i øvrigt stadigvæk og udgiver bladet Naturnyt (der findes på Biblioteket).

Der var nogle meget aktive aftenskolehold med ornitologi i Aalborg bl. a. var Emil Lytken lærer i 1965, senere havde jeg også hold et par år.

Sigurd Rosendahl havde to ekskursioner til Nordjylland 1965, en til Vejlerne og en til Hanstholm Reservatet.

Opstarten - Feltudvalget

I 1966 blev Jens Kirkeby og Poul Erik Sperling enige om, at vi gerne ville have flere ekskursioner til Nordjylland.

Der var på den tid kun to afdelinger der kunne arrangere ekskursioner under DOF, det var Feltudvalget for Sjælland og Feltudvalget for Jylland og Fyn.

Vi ville derfor starte et feltudvalg for Nordjylland, og vi satte os ned en eftermiddag i vinteren 1966 og ringede rundt til ornitologer, vi kendte i Nordjylland for at få dem med i en bestyrelse.

Vi fik tilsagn fra Poul Lindhard Hansen og Olver Læssøe, de ville gerne være med. Så kendte Olver Lars Borberg, der også ville være med.

Nu ringede vi til Finn Salomonsen (formand for DOF) og forelagde ham ideen. Det gik dog ikke så let, for det betød jo at det Jyske Feltudvalg skulle afgive det nordlige Jylland, så han mente at vi måtte holde et møde med dem, og se hvad vi kunne blive enige om.

Den 2. april 1966 kørte vi 5 mand fra Nordjylland ned til møde med "Feltudvalget for Jylland" på Zoologisk Museum i Århus. Det var bl. a. med Poul Bondesen og Ernst Torp Pedersen.

Efter en times tid gik de modstræbende med til at oprette et "Nordjysk Feltudvalg", der måtte arrangere ekskursioner og møder fra Aalborg.

Vi skulle dog stå som en underafdeling af "Feltudvalget for Jylland" i tidsskriftet (DOFT), og vores ekskursioner med videre skulle stå under de Jyskes.

Et af vores trumfkort til mødet var et brev fra Finn Salomonsen, hvor han gerne så at vi lavede flere aktiviteter i Nordjylland.

Vi tog så hjem og konstituerede os med Lars Borberg som formand.

Og vi lagde hårdt ud (måske en slags hævn), ved at lave en optælling af at de på Sjælland havde ialt 26 ekskursioner om året, så vi arrangerede 29 i Nordjylland. Så kunne de se hvad nordjyderne kunne.

Formænd for DOF Nordjyllands afdeling.

Lars Borberg

02-04-1966 - 1966	Lars Borberg og starten på "Det Nordjyske Feltudvalg"
1967 - 1971	Poul Erik Sperling
1972 - 1977	Thorkild Lund
1978 - 1979	Jørgen Stubgård
1979 - 1987	Poul Erik Sperling
1988 - 1988	Kurt Prentow
1989 - 1994	Torben Fisker
1995 - 2006	Kurt Rasmussen
2007 - 2015	Thorkil Lund
2016 -	Peter Lund Christensen

Første bestyrelse 1966.

Lars Borberg

Olver Læssøe

Poul Erik Sperling

Poul Lindhard Hansen

Jens Kirkeby.

Bestyrelsen 1967

Olver Læssøe

Poul Lindhard Hansen

Søren Kaas Vestertjele

Thorkil Lund

Poul Erik Sperling

Ornitologer i Nordjylland.

Karl O. Pedersen (1886-1980).

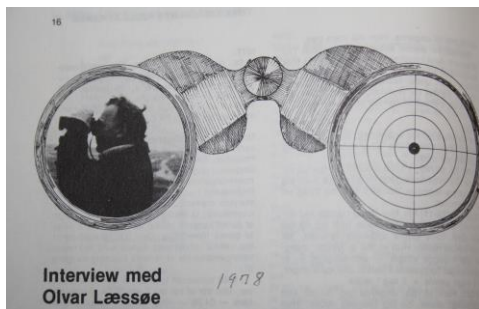
Han var gårdejer og boede i Skelund, Himmerland, han havde et stort netværk til datidens ornithologer.

Han skrev i 1945 en artikel i DOFT og den hvide stork i Vedдум, en lille naboby til Skelund, men den havde en storkekoloni på 70 par.

Han havde også opbygget en meget stor samling af udstoppede fugle, bl. a. med Ørkenløber fra Hanstholm, samlingen er i dag købt af Åge V. Jensens fonde og står i Tofte Bakke Huset.

Han havde mange bøger med notater fra sine fugleture og da vi lavede bogen "Nordjyllands Fugle" i 1974 lånte vi alle hans bøger og skrev alle iagttagelserne ind på kort, de er taget med i bogen.

Olvar Læssøe

Han var farmaceut og kørte rundt og solgte medicin til dyrlægerne i Jylland. Han havde en fantastisk klæbehjerne, han huskede alle iagttagelser af sjældne fugle og deres feltkendetegn.

Så var der observeret en sjælden fugl i Jylland måtte dyrlægerne vente, for Læssøe kørte ud og så fuglen først.

Han var på grund af sin store viden meget afholdt af både dyrlæger og firmaet. Han præsterede da også på sin første fugletur til Spanien at køre turen i firmabilen og sende alle benzinregninger til firmaet.

Han var en skrap feltornitolog. Således kunne det ske, at når vi andre havde stået på Bygholm dæmningen en halv times tid, kom Læssøe, stoppede bilen og udpegede straks: Derude er der en vandrefalk, det var faktisk noget irriterende.

Storture.

Afdelingens første udenlands tur Hornborgasjön

Da vi nærmede os området med traneplassen blev trafikken meget intens og der var politi på motorcykler til at regulere trafikken. Der var kun tilladt at parkere på de afmærkede marker mod betaling, men bilerne kunne køre på vejene rundt i området. Her var det strengt forbudt at parkere og at holde stille.

Betjente på motorcykler kørte rundt med bødeblokke der var udfyldt med p-bøde og dato, så når de kom forbi en holdende bil sprang betjenten bag på motorcyklen af og skrev bilnummeret på blokken. Bøden blev så sat i viskieren eller ind af vinduet til føreren med besked om at køre videre.

DOF Nord stand i Aalborgghalen 1981.

Aalborg Stiftstidende

"Fuglenes dag" i Rebild Bakker.

Den største fugletur i Nordjylland var under "Fuglenes Dag" i 1990 til Rebild Bakker. Her var der kl. 04,00 mødt 355 voksne og børn op for at høre på fuglesangen.

Arrangementet foregik i samarbejde med DOF centralt og med Aalborg Stiftstidende via Bertel Bavngaard.

DOF lavede PR materiale til at dele ud til gæsterne og samlede pengene sammen. Det kostede 10 kr. pr voksen. Pengene blev brugt til beskyttelse af sangfuglene i Sydeuropa bl. a. på Malta, hvor der var en omfattende fangst af småfugle.

Bertel Bavngaard lavede en artikel om turen med en tilmeldings kupon i Aalborg Stiftstidende før arrangementet, og lavede også en omtale efter, om hvor mange folk der dukkede op og de vigtigste arter vi havde set. Der var oftest imellem 50-74 arter på en tur.

Turen startede fra den stor P-plads i Rebild, og for mange var det i sig selv en oplevelse, at se den intense trafik af biler ind på pladsen og så mange mennesker samlet kl. 04,00. Der var mellem 226-355 deltager med pr gang på turene.

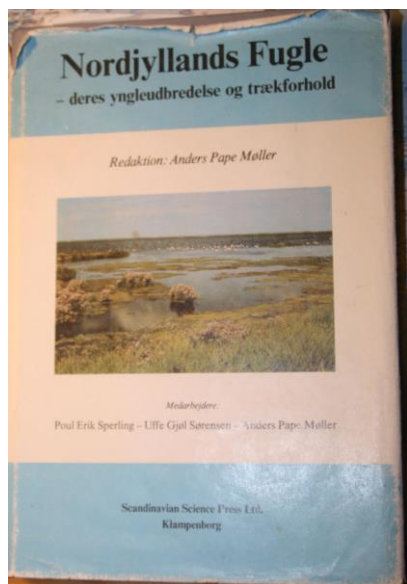
Turene i samarbejde med Stiftstidende startede i 1982 og sluttede i 1992.

Når flok var samlet blev de budt velkommen med megafon og højttalere, så blev de delt ind i hold, vi havde ofte 6-8 hold med guider på til at fortælle om fuglene. Vi havde lavet et senrigt tursystem, således at de mange hold ikke gik efter hinanden, men at de engang imellem mødtes ude på turen, så var der trafikprop når 70 mennesker skulle filtes ind og ud af hinanden hver sin vej på en smal skovsti.

Efter turen fik turguiderne kaffe og rundstykker på Roldhøj. Her kunne vi også gøre arts antallet op

Vi konkurrerede en række år med Vestjylland afdelingen om hvem der havde den største fugletur i Danmark. Vi skiftedes til at vinde.

Biblioteket.

Fik afdelingen tildelt 2 skabe i det mødelokale vi benyttede i Huset Hasserisgade, set blev opstarten på et arkiv og bogsamling.

I 1979 blev det besluttet at oprette en fuglebibliotek, der kunne bruges ved møderne.

Men først i 1981 blev der åbnet for udlån til medlemmerne.

Biblioteks udvalget var i 1981 Poul Erik Sperling, Jens Lilleør, Lars Bo Jacobsen.

Bøgerne anskaffedes først og fremmest ved anmeldeeksemplarer i de første mange år i Riden og sener på hjemmesiden.

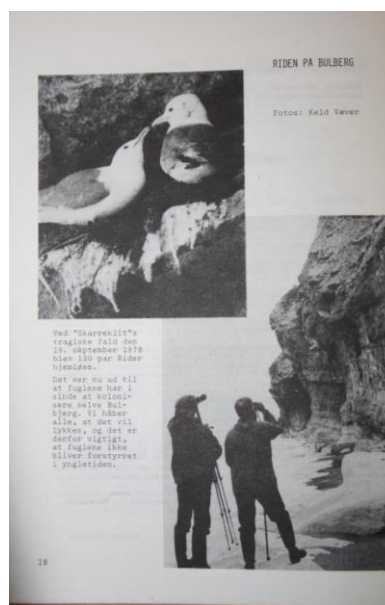
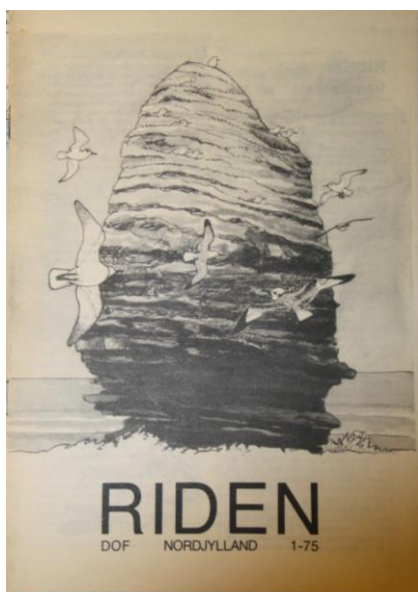
Andre nye bøger og tidsskrifter blev købt for pengene fra Bogauktionerne.

Borgauktionen har været afholdt i 39 år (2016) alle år på nær et enkelt med auktionarius Torben Fisker Rasmussen. Den har givet 3-5.000 kr. årligt til nye indkøb.

Bøgerne til auktionen kunne være bøger der kom i en ny udgave, samt bøger og andre fuglerelaterede ting fra medlemmerne, de senere år også sponsorrede ting fra grønne forretninger.

Fra 2015 har biblioteket fast åbningstid en dag om måneden.

Riden - lokalblad.

Bestyrelsen besluttede den 17 april 1975 at starte et lokalblad "Riden", Jørgen Stubgård var den første redaktør.

I de først år udkom bladet 2 gange om året , men fra 1985 udkom bladet 4. gange årligt.

Bladet kostede 60 kr. om året og 70 det sidste år.

2005 var sidste år Riden udkom, der blev færre abonnemeter og det var svært at skaffe stof nok.

Så fra 2006 tog internettet over, dog udkom der et enkelt nr. i 2006,.

Dof Nordjylland fik sin første hjemmeside i 1998.

Lokalrapport - Nordjysk Ornitologisk Kartotek - Fugle i Nordjylland - 40 år (1971-2011).

Starten.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek opstod i slutningen af 1960'erne og indsamlede data om fugleforekomster i Nordjylland. Nordjylland er i øvrigt den eneste region i Danmark, der har haft fortløbende publicering og indsamlinger af faunistisk data fra 1968 og til i dag

Den spæde start blev til i 1968-69, hvor Jørgen Rabøl samlede stof om fugleforekomster fra de enkelte landsdele til "Feltornithologen", det var datidens provoblad mod det dengang meget videnskabelig og oftest engelsksprogede DOF-Tidsskriftet.

Jeg indsamlede og skrev om det nordlige Jylland i begge årene, men i 1970 stoppede Jørgen Rabøl, og der gik noget kage i fortsættelsen. Det endte med årsrapporterne for hele Danmark, der desværre ikke udkom i alle år, og et år blev udgivet privat.

Jeg fik efterhånden en del indsendere, der sendte 10-15 breve med fugledata i en mere eller mindre tilfældig orden til hvert afsnit af Siden Sidst i Feltornithologen.

Det var svært og tidskrævende at få det skrevet sammen i den rigtige artrækkefølge på skrivemaskine, hvor hele siden måtte skrives om ved større fejl.

For at få mere styr på fuglenes rækkefølge, begyndte jeg med at klippe brevene i stykker og klistre dem op artsvis på kartotekskort. Der var ikke flere indsendere end jeg kunne kende håndskrifterne, så jeg vidste hvem der havde hvilke iagttagelser.

Efterhånden blev det dog for broget og i omlægningen i 1970 fik jeg fremstillet nogle kartotekskort. Der var i øvrigt den model, der senere brugtes over hele landet til indsamling af fugledata til rapportgrupperne.

Jeg sendte så kortene ud til indsenderne og bad dem om at skrive direkte ind på kortene med kun en art og kun for en måned på hvert kort. Det gav en stor lettelse efterhånden som ornitologerne ville bruge kort frem for at skive det hele i brevform.

I de første år blev kortene fremstillet ved kopiering på forskellige arbejdspladser, gruppen havde adgang til.

Senere søgte vi om tilskud til en rigtig trykning af kort fra Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd. Det fik vi, og så kunne de bogtrykkes i tusindvis.

I de senere år har DOF-basen taget mere og mere over, så i 2007 droppede vi helt kortene, og alle skulle herefter indtaste i DOF-basen.

Ingen ved helt nøjagtigt hvor mange kort NOK har, men i 1975 var der ca. 50.000 kort, i 1981 var der 41 kasser med kort (se foto), og i dag er der ca. 166 kasser med kort, de opbevares i øvrigt på Vildmosegården.

Et princip fra starten var, at indsenderne skulle have en tilbagemelding på deres materiale med det samme. Det var nemlig sådan at mange på den tid startede med at indsamle materiale om en fugleart, men kun hver 5. fik færdiggjort og publiceret tingene, så mange brugte tid på at udskrive iagttagelser uden de nogensinde så noget resultatet af det.

Jeg ville sikre en hurtig tilbagemelding ved halvårlige rapporter, for at sikre at ornitologerne gad sende ind.

Rapportens udvikling.

Den første rapport var trykt på en spritduplikator og var lavet i al hast før sommerferien. Den skulle nemlig trykkes på en maskine på et børnehjem, hvor jeg var i praktik indtil sommerferien.

Den var noget ulæselig og fyldt med en del fejl, da det jo skulle gå stærkt, prisen for de første 2 rapporter (1971) var den formidable sum af 5 kr. for begge.

Men på trods af det var der til efterårsrapporten allerede 45 indsendere, hvilket var rigtig mange for 40 år siden. Dens trykkes tekniske standart var nu blevet så fornem som A4 format på sværteduplikator. Trykningen blev foretaget af de 3 redaktører. Vi havde lånt en sværteduplikator med håndsving og når siderne var kørt igennem, blev de 20-30 sider lagt ud på bordene, herefter gik alle i gåsegang og tog en side af hver, til man havde en hel rapport, der så blev hæftet.

I 1972 fik rapporten et nyt pift. Der kom tegninger med i den, og stencilerne blev brændt, så vi ikke behøvede at skrive med skrivemaskine på det tynde papir - men så steg prisen også til 8 kr. for et år (2 rapporter).

I 1977 gik vi over til helårsrapporter og de blev trykt i A5 format.

Næste løft kom i 1988 hvor vi fik rapporten bogtrykt i det format den har i dag. Det betød også at der kom sort/hvide fuglefotos med i rapporten foruden alle tegningerne.

I 2003 kom der farvefotos i rapporten, og det er op til i dag blevet et stort hit for den.

Der er i dag 20-25 fuglefotografer, der indleverer fuglefotos, så rapporten også på dette felt giver et godt billede af, hvad der er taget af gode fuglebilleder i årets løb.

Anden ændring fra 2003 rapporten var, at der var artikler med i den ud over den direkte artsgennemgang. Der er så løbende kommet flere artikler til for hvert år.

Så siden starten af Nordjysk Ornitologisk Kartotek i 1971 og op til i dag (40 år), er der indsamlet materiale om fugleforekomster og udgivet rapporter, endda i en stadig stigende kvalitet.

Bogen Nordjyllands Fugle.

I 1975 startede 3 fra NOK redaktionen på at skrive en stor samlet oversigt over fuglenes forekomst i Nordjylland. Det var Anders Pape Møller, Uffe Gjøøl Sørensen og Poul Erik Sperling. Det var dog Anders der trak det stor læs, han var også redaktør på bogen.

Der var op til og med 1974 indsamlet ca. 50.000 kartotekskort med ca. 250.000 iagttagelser på. Vi havde skrevet en del ud fra litteraturen, men ellers var de indsendt af 232 personer

Bogen udkom i 1978, den er på 372 sider med udbredelseskort og diagrammer for alle arter.

Det er en meget grundig gennemgang af arterne fra så langt tilbage i litteraturen, vi kunne komme, og frem til og med 1974.

Vi troede dengang, at en ny udgave skulle udgives 5-10 år senere, men det blev der aldrig kræfter og tid til, så de årlige rapporter er et godt supplement til bogen op til i dag.

Selvstændig forening.

I starten var redaktionen meget uformel, men allerede i 1972 kom der et mindre opgør med DOF på landsplan.

DOF ønskede at trykke og sælge alle lokalrapporterne, de skulle bruge godt 2 måneder til trykningen.

Vores trykkesid var en uge, så NOK-redaktionen besluttede at fortsætte som en selvstændig organisation "Nordjysk Ornitologisk Kartotek". Vi prioriterede meget højt, at indsenderne af kort fik en hurtig tilbagemelding i form af rapporten på gaden.

Vi havde i 1972 allerede 80 indsendere. Det var rigtig mange dengang, og vi mente det skyldtes den hurtige tilbagemelding på deres arbejde. Vi har i øvrigt i alle årene med lokalrapporterne, været den landsdel, der var hurtigst på gaden, når året var omme.

En anden grund til at være selvstændige var, at vi gerne ville indsamle fugleobservationer fra alle ornitologer i Nordjylland, og de var dengang organiseret i flere forskellige foreninger. Det var ud over Dansk Ornithologisk Forening, Biologisk Forening for Nordvestjylland, Vesthimmerlands Ornitologiske Forening og Danske Fugle (det var ringmærkerne fra Skovgårds ringmærkningscentral i Viborg).

Udgivelserne er dog hele tiden foregået i overensstemmelse med de to amters DOF-bestyrelser, og der inviteres 1 repræsentant fra hver amtsbestyrelse med til alle redaktionsmøderne.

På et tidspunkt måtte vi 4 redaktører selv punge ud med 1000 kr. hver for at få NOK-rapporten trykt 2. gang, den første var forsvundet ved postvæsenet og de erstattede kun 1.100 kr. pr forsendelse. Vi fik dog vores penge tilbage, da rapporterne var solgt.

Redaktionerne.

Den første rapport for foråret 1971 udgav jeg ene og alene, men allerede til efterårsrapporten havde 2 personer mere meldt sig under fanen. Så nu var vi 3 redaktører, det var Uffe Gjøl Sørensen, Holger Søndergård, og Poul Erik Sperling. Året efter kom Anders Pape Møller med, så var vi 4 redaktører.

I forhold til de andre landsdeles rapportgrupper, har vi altid haft en stor redaktørgruppe, allerede i 1985 var der 14 aktive redaktører, det var Thorkild Brandt, Christian Engelstoft, Niels Fabek, Hans Christoffersen, Henrik Grunnet, Niels Odder Jensen, Bjarke Laubæk, Sten Erik Nielsen, Jan Tøttrup Nielsen, Kurt Prentow, Henrik Skov, Poul Erik Sperling, Uffe Gjøl Sørensen og Gorm Thyge Wæhrens.

Og i 2000 var der hele 26 redaktører på rapporten, det var: Stinne Aastrup, Henrik Holm Brask, Peter Bundgård, Kenneth B. Christensen, Hans Christophersen, Ejnar Dahl Jensen, Brian Kristensen, Søren Kristoffersen, Rene Larsen, Bjarke Laubæk, Jens Lilleør, Lars Mortensen, Rune Sø Neergaard, Henrik Haaning Nielsen, Kenneth Rude Nielsen, Dennis Nielsen, Kent Olsen, Mark Pedersen, Palle A. F. Rasmussen, Frits Rost, Albert Schmidt, Terje Seidenfaden, Poul Erik Sperling, Carsten Sørensen, Carsten Svejstrup Sørensen, Gorm Thyge Wæhrens.

Siden er antallet af redaktører landet på en gruppe på 16-18 personer de sidste mange år.

Der er afholdt langt over 100 redaktionsmøder, som regel 3 om året, de senere år kun 2. Men det har altid været julemødet, der var det vigtigste. Her skulle linjerne for næste rapport trækkes.

I årene op til at DOF-basen tog helt over i 2007, blev der på julemødet sorteret de store stabler af kort, der var indkommet, det tog ofte 12-15 mand 2-3 timer af mødet før alle havde fået deres egne kort med de arter de skulle skrive om.

Navne.

Nordjyllands Ornitologisk Kartotek er navnet på projektet fra starten og op til i dag. Men i 1986 blev der lavet en mere formel forening, blandt andet for at slippe for at opkræve moms af rapportsalget.

Foreningen kom til at hedde "Fugle og dyr i Nordjylland", blandt andet fordi vi også herfra ville indsamle og skrive om pattedyr, padder og sommerfugle.

I 2012 blev det besluttet at ændre navnet for foreningen til et mere enkelt "**Nordjyllands Fugle**", blandt andet fordi pattedyrsdelen er en meget lille del af rapporten.

Fremtiden.

I dag har de fleste andre afdelinger opgivet at lave en rapport om fuglenes forekomster, hertil kommer at DOF-basen har overtaget noget af nyhedsformidlingen, for hvad der sker lige nu på fuglefronten.

Det er i dag kun Nordjylland, der udgiver årlige rapporter.

Dof-basen giver til dels nyhedsoverblikket som rapporterne i gamle dage gav, men ikke den store overskuelighed, og oplevelsen ved at kunne tage rapporten med over i sofaen med arterne og de flotte fotos fra året der er gået, det kan den dog ikke klare.

For 4 år siden startede vi med at skrive artikler om aktuelle emner, lokaliteter med videre. De er år for år øget i sideantal, og jeg tror, de i fremtiden bliver en vigtig del for at holde rapporten i drift

En anden vigtig del er de efterhånden store mængder af fuglefotos, der er med i rapporten, i 2010 udgaven var der fotos fra 25 fotografer.

Atlas - Ynglefugleundersøgelse.

Atlas undersøgelserne er startet i England i 1968

DOF har haft 3 Atlas undersøgelser i perioden for at kortlægge ynglefuglenes udbredelse i Danmark.

Atlas 1.

ATLAS-PROJEKTET
(Kortlægning af Danmarks ynglefugle)

Observatør: **Thorkild Lund**
Adresse: **Lundholmshøj BGC**
9400 Bjerrumsvej

Dato(er) for opstilling: **4-14/10 - 27/10 - 11/11 1971**
Timer i området pr. besøg: **4-5**
Kvadrat: **CC 85**

Lille Løvsnegler	001	T	Kamugale	009	Blår Præstekorre	031	RE	Fjeldsnæ	076
Nordhavet Løvsnegler	002		Kuglerose	010	Lille Præstekorre	032		Natteravn	077
Søkrattet Løvsnegler	003	RE	Morsøge	020	Blåkr. Præstekorre	033	RE	Øvergårde	078
Poppel Løvsnegler	004		Norsøge	021	Rygle	034		Natteravn	079
Almestige Sæbe	005		Østing	030	Bjørnskov	035		Sib	080
Frøstegns	006		Rud Glæse	031	Dalshøjbakken	036	RE	Lønne	081
Kornet	007		Hvornegle	032	Norsøge	037		Tegle	082
Blæk	008		Hørbag	033	Blår Røgnegle	038		Tjørnskov	083
Blækstik	009		Hørbag	034	Blår Kiblerøgnegle	039	RE	Balden	084
Kornet	010	RE	Finkstær	035	Møllestær	040		Tandem Brækstær	085
Kilgørd	011	RE	Lærkefalk	036	Torskov	041		Sjægen	086
Kornet	012	RE	Vandfalk	037	Bækfalk	042		Sib	087
Kornet	013	RE	Falk	038	Rødhen	043	RE	Skrælle	088
Kornet	014	RE	Vedgl	039	Alm. Ryle	044	RE	Kulkrage	089
Kornet	015		Agrikrage	040	Brækstær	045	RE	Sjægen	090
Kornet	016	RE	Vedgl	041	Ryle	046	RE	Norsøge	091
Møllestær	017		Falk	042	Brækstær	047		Møllestær	092
Rødskovsk. And	018		Falk	043	Ryle	048		Norsøge	093
Søkrattet	019		Falk	044	Norsøge	049		Morsøge	094
Tjørnskov	020	F	Flatter Nørstær	045	Norsøge	050	RE	Vedgl	095
Søkrattet	021	RE	Gryllestær	046	Norsøge	051	RE	Skrælle	096
Tjørnskov	022	RE	Skudde	047	Øvergårde	052		Blår Fløvsnegle	097
Kornet	023	RE	Skudde	048	Rude	053		Lille Fløvsnegle	098
Gråkrage	024	RE	Brækstær	049	Kornet	054		Norsøge	099
Gråkrage	025	RE	Vise	050	RE	RE		Lønne	100

Atlas 1 kartotekskort, før PC tiden

Tommy Dybbro

Kørte i årene 1971-74. Det var Tommy Dybbro der var leder af projektet, og for Nordjylland var Poul Erik Sperling lokal koordinator.

Nordjylland er det område, der er flest kvadrater i (vi har det største landområde), dækningen var generelt god, men en bred stribe tværs over Vendsyssel ned mod Aså Hals havde ingen eller svag dækning.

På landsplan gav det 189 forskellige ynglearter.

Atlas 2.

Kører i perioden 1993-96. det var Michael Grell og Morten Nielsen der var landsledere, og Torben Nielsen Koordinator for os i Nordjylland var Torben Nielsen, Tscherning Clausen, Einar Flensted-Jensen, Bjarke Laubæk, Kaj Nissen og Anders Østerby.

På landsplan gav det 209 ynglende arter.

Atlas 3.

Kører i perioden 2014-17. Det har Thomas Vikstrøm som projektleder og koordinatører for Nordjylland er Svend Erik Mikkelsen, Henrik Møller Thomsen, Kurt Prentow, Rene Larsen, Torben Nielsen og Søren Ulrik Thomsen.

Skagen fuglestation 1972-76

Af Thorkild Lund

Nu, foråret 2015, da der er udsigt til en fuglestation i det Grå Fyr i Skagen, fortælles historien igen og igen om de bestræbelser på at etablere en varig fuglestationsvirksomhed, der har fundet sted gennem årene. Måske fordi det nu ligger så langt tilbage, bliver den første fuglestationsvirksomhed i 70'erne ofte forbigået. Men det er lidt uretfærdigt, da der blev lagt mange timer i det, mange unge mennesker deltog med ildhu og blev fanget af fugleinteressen for livet, og heldigvis er materialet bevaret, omend det ikke er blevet selvstændigt publiceret i større udstrækning. Fra de tre første år foreligger der dog to trykte rapporter.

Skagen blev for alvor populær blandt fuglefolket i forbindelse med opstarten af de såkaldte påskelejre, hvoraf den første blev afholdt i 1962 på initiativ af det jyske feltudvalg med Sigurd Rosendahl som leder. I de følgende år overtog det nyoprettede nordjyske feltudvalg arrangementerne med Poul Lindhard Hansen, dengang bosat i Skagen, som hovedkraften. Mange af dem, der deltog i de første lejre, blev bidt af Skagen og kom der på egen hånd de følgende år. Et fællesskab tog form og behovet for en egentlig fuglestationsvirksomhed pressede sig på.

Poul Lindhard søgte nu kommunen om brug af samlingsstuen på den kommunale campingplads. Det blev imødekommet og fuglestationen kom fra start. Da campingsæsonen nærmede sig, måtte man dog rykke ud, og man flyttede ind i et sommerhus, hvor Poul Eegs camping nu er at finde og i juni måned til Bittebo lige syd for radarstationen. Kim Øllgaard var der det meste af sæsonen, der strakte sig fra 12/3 til den 15/6, og han havde selskab i kortere og længere perioder af Orla Balslev Jensen, David Boertmann og Claus Jensen. I 1973 købte Poul Lindhard den da nedlagte Højen Station med henblik på at lave et museum på sigt. Her blev der nu stillet to værelser til rådighed for

observatørerne. 1973-sæsonen, der strakte fra 14/3 til 1/7, var igen bemandedet med Orla Balslev, David Boertmann, Torben Rasmussen og nu Bjarne Bertel, som skulle vise sig at stå for mange observatørdage i de følgende år. Flagbakken, som jo ligger bekvemt ved Højen gamle station, var nok den vigtigste observatørpost, men især David Boertmann insisterede på, at også havtrækket skulle medtages, og her var Ørneklit og fra og med 1973 Nordstrand den vigtigste observationspost.

Observatørerne fik udbetalt et mindre beløb i diæter, men nu her mange år efter hersker der tvivl om, hvor meget det beløb sig til. Jeg var dengang formand for DOF Nord og mener at kunne huske, at vi udbetalte diæter i en periode takket være nogle ekstra penge, som vi fik fra hovedforeningen.

Dog skulle det være sikkert, at stationen fra 1973 blev støttet med en bevilling fra Carlsbergfondet, som Jørgen Rabøl havde udvirket. Til gengæld skulle observatørerne så bidrage med mere informative detaljer om trækket, som skulle behandles i et specialprojekt, som Jørgen Rabøl havde kørende. I 1974 var stationen stort set bemandedet det meste af tiden med holdet fra det foregående år samt Alex Bühring, der var der i en kortere periode. De daglige observationer fortsatte som hidtil med syv timers observation fordelt på Nordstrand og Flagbakken. Men man havde dog også tid til andet; bl.a. blev der foretaget en optælling af de i Skagen By ynglende Toplærker. Diæterne blev anset for nok til at overleve for - og dog. I juni 1974 følte observatørerne sig usædvanlig trætte; at komme op om morgenen sammenlignede de med, når en amøbe krøb hen over underlaget. Det var ikke andet at gøre end at søge læge. Diagnosen faldt prompte: Underernæring på grund af ensidig kost hovedsagligt bestående af franskbrød med syltetøj!

Fuglestationen nød godt af en fin pressedækning i Vendsyssel Tidende, og det betød, at befolkningen fulgte med og indså, hvor vigtig Skagen var for fugletrækket.

Herefter knækker historien lidt. For årene 1975 og 1976 er der aldrig blevet udfærdiget egentlige årsrapporter. Stationsvirksomheden fortsatte med Orla Balslev, Bjarne Bertel samt nogle nytilkomne, bl.a. Oluf Lou, Steen Christensen, Morten Müller og Hans Wohlmuth. Knud Pedersen havde tæt kontakt og mange andre kom forbi og blev ivrige fuglekiggere og medobservatører for eksempel Henrik Korning, Peter Kristensen og Jeppe Sørensen. Desværre er både Bjarne Bertel, Orla Balslev og Steen Christensen døde, så hvad, de havde at kunne fortælle, er gået tabt. Heldigvis ser det ud til, at dagsrapporterne for hele perioden er bevaret, og de indeholder ikke bare tørre tal. Især Bjarne Bertel nød at nedskrive yderligere informationer og oplevelser. Poul Lindhard lod de første års rapporter indbinde, og de er for øjeblikket at finde i biblioteket i Fuglenes Hus i København. De efterfølgende er dels bevaret hos Orla Balslevs enke, Jonna og hos Knud Pedersen i Skagen. Det er aftalt, at når den kommende fuglestation bliver etableret i det Grå Fyr, skal de have deres plads der. 1976 blev det sidste år i fuglestationens virke. Carlsbergfondet ville ikke længere

bidrage til driften.

På repræsentantskabsmødet i DOF havde vi her fra Nordjylland argumenteret om støtte fra hovedforeningen til fortsat drift og fik også megen opbakning bl.a. fra Københavnsafdelingen til vores ønsker, men samtidig blev der jo også givet udtryk for, hvordan man mente, den skulle drives. Der blev derfor aftalt et møde i Skagen. Det var midt i de glade revolutionsdage i 70'erne, tingene skulle ordnes ved fællesmøder, og for os herovre i Jylland følte vi nærmest, at en afdeling af BZ-bevægelsen var ankommet, og mødet endte ikke med en løsning på noget som helst.

Samtidig havde forholdet mellem observatørerne og Poul Lindhard udviklet sig dårligt. Poul boede nu i Århus. Det var jo hans hus, som han havde stillet gratis til rådighed og oveni købet betalt for forbruget af el og vand, og Poul følte ikke, at de aftaler, man havde indgået, blev overholdt. Blandt andet var hans private gemakker nogle gange taget i brug f.eks. til at pleje en olieskadet alkefugl. Godt nok døde fuglen, men der var ikke blevet ryddet op, så der var fyldt med fiskerester og fuglemøg, da han kom på besøg. Det skal dog siges, at observatørerne ikke blev smidt ud, men da Poul kom derop i juni måned 1976 var værelserne tømt og observatørerne rejst. Fuglestationen lukkede og slukkede.

Fuglestationsvirksomhedens betydning for kendskabet til fugletrækket, specielt rovfugletrækket i Skagen, kan ikke vurderes højt nok. Fænologien for en række rovfuglearter måtte skrives om. Først hen i maj måned kulminerede artsantallet og for de fleste rovfuglearter toppede trækket ca. to uger senere end på de sjællandske træklokaliteter.

Flere af observatørerne blev så engagerede i trækstudierne, at de valgte at bosætte sig i Skagen. Det gjaldt Bjarne Bertel, Steen Christensen og Knud Pedersen, og nu blev der meldt observationer ud året rundt. I denne udgivelse, Nordjyllands Fugle (tidligere Fugle og Dyr i Nordjylland) er der i årene efter løbende bragt tal og artikler over observationer fra Skagen, ligeledes i SU- og årsrapporterne i DOFT fra 1978 (1970) - 2006 samt i efterfølgeren Fugleåret 2007-2013. Dertil kommer så DOFbasen fra år 2000 og frem. Endelig skal nævnes Bjarne Bertels pragtværk, "Fugle over Skagen", som udkom i 1994, med mange fantastiske illustrationer. Bogen er et udtryk for Bjarnes fortælleglæde, men samtidig fyldt med masse af informationer. Observatørerne blev også i den grad trænet i at aflæse feltkendetegnene på de overtrækkende fugle og satte på den måde nye standarder for en sikker arts-, alders- og kønsbestemmelse. Det er sidenhen bl.a. kommet til udtryk i de bestemmelsesværker, som Bjarne illustrerede, først og fremmest Benny Gensbøls "Rovfuglene i Europa, Nordafrika og Mellemøsten".

Tak til Poul Lindhard, David Boertmann, Oluf Lou og Knud Pedersen for værdifulde bidrag og kritisk gennemgang af manuskriptet.

Skagen fuglestation 2016

Sagen ser noget lysere ud i dag (2016), for nu er Det Grå Fyr i Skagen ved at blive renoveret og indrettet til naturcenter og ringmærkningsstation.

Den åbner til foråret 2017, og bliver en af de største i Europa, rigtig spændende.

Det Grå Fyr + bygningerne er blevet solgt til Real Dania, de er pt. ved at renovere bygningerne.

Bygningerne er så udlejet til Naturstyrelsen, der vil lave et meget fornemt udstilling og Ringmærkningslaboratorium.

De har allerede ansat Jacob Funder som centerleder.

Der bliver også butik og cafe, der skal drives af Turisthus Nord.

DOF lejer 1. salen på bygningen til at drive Fuglestation fra og tilovernatning for medlemmer.

DOF har fået tilskud til en naturvejleder stilling, der også skal fungere som stationsleder.

Stillingen bliver besat i efteråret 2016.

Der er nedsat en arbejdsgruppe af DOF til at styre udviklingen indtil Åbningen i 2017, herefter skal en bestyrelse overtage.

Gruppen består af:

Kim Skelmose, HB-DOF, formand.

Mark Desholm, Fuglenes Hus, leder DNA.

Poul Erik Sperling, DOF Nordjylland.

Kurt Rasmussen, Skagensgruppen.

Knud Pedersen, Skagensgruppen.

Lars Mortensen, Skagensgruppen.

Henning Ettrup, Danmarks Ringmærkningsforening.

Herudover deltager.

Jacob Funder, Centerleder, Naturstyrelsen

Simon Christensen, HB-DOF, fuglestations sagkyndig.

Medlemstal for Nordjylland

1978	300
1980	320
1981	340
1984	521
2004	750
2012	922
2014	916
2015	925

Brian Zobbes meget brugte tegninger i Riden, NOK Rapporter og Feltornithologen m v

Nordjyllands historie fortsættes

Ja dette er så hvad vi har nået indtil nu (marts 2016), vi vil forsætte med at samle historisk stof ind og lægge det ud på siden her ud i fremtiden.

Storkeparret fra Frøstrup.

Det gode gamle Kowa teleskop.

